

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 26 oktober 2005

Mål nr

Ö 3501-04

KLAGANDE

SB

MOTPART

1. Nordea Bank Sverige Aktiebolag, 502010-5523

Inkasso, Regionbank Sydsverige

401 83 GÖTEBORG

2. Skatteverket

171 94 SOLNA

SAKEN

Tillstånd till prövning i hovrätt; utmätning

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts beslut den 23 juli 2004 i mål ÖÄ 2062-04

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen undanröjer hovrättens beslut att inte meddela prövningstillstånd och visar målet åter till hovrätten för fortsatt behandling.

YRKANDE I HÖGSTA DOMSTOLEN

SB har, som han får förstås, yrkat att Högsta domstolen med undanröjande av hovrättens beslut återförvisar målet till hovrätten för fortsatt behandling.

SKÄL

SB och RB äger hälften var av fastigheten Växjö Sånnestorp 3:23. Sedan kronofogdemyndigheten utmätt RBs andel i fastigheten, överklagade SB kronofogdemyndighetens beslut. Tingsrätten avvisade SBs överklagande under åberopande av att han inte hade något av rättsordningen erkänt intresse i frågan. SB överklagade tingsrättens beslut varefter hovrätten beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Fråga är nu om det skulle ha fordrats prövningstillstånd i hovrätten för att hovrätten skulle pröva överklagandet.

Enligt 18 kap. 16 a § utsökningsbalken gäller som huvudregel att det krävs

prövningstillstånd för att hovrätt skall få pröva ett överklagande av tingsrättens beslut i ett utmätningsärende. I andra stycket görs undantag bl.a. för överklagande som avser beslut genom vilket ett överklagande har avvisats. Undantagen i andra stycket sägs i förarbetena ha haft sin förebild i de undantag som anges i 49 kap. 12 § andra stycket rättegångsbalken (se prop. 1992/93:216 s. 94).

Enligt 49 kap. 12 § rättegångsbalken krävs inte prövningstillstånd i hovrätten bl.a. när ett överklagande avser ett beslut genom vilket ett överklagande avvisats. Undantaget avser här sådana beslut varigenom tingsrätt avvisat ett överklagande av tingsrättens eget avgörande därför att överklagandet inte skett i rätt tid. Motsvarande ordning gäller vid överklagande till Högsta domstolen av hovrätts beslut att avvisa ett överklagande av en dom eller ett beslut av hovrätten när överklagandet kommit in för sent, se 54 kap. 9 och 17 §§. Däremot krävs prövningstillstånd i Högsta domstolen, när hovrätten avvisat ett överklagande av tingsrätts dom eller beslut.

I mål som handläggs enligt utsökningsbalken är kronofogdemyndigheten första instans. Det är enligt 18 kap. 9 § utsökningsbalken kronofogdemyndigheten som prövar om överklagandet gjorts i rätt tid. Kronofogdemyndigheten får avvisa överklagandet endast på den grunden att det skett för sent. Överklagande av ett sådant beslut av kronofogdemyndigheten sker hos tingsrätten. Tingsrättens möjligheter att avvisa ett överklagande av kronofogdemyndighetens beslut regleras i 10 § lagen (1996:242) om domstolsärenden. Bestämmelsen skall tillämpas bl.a. i fall där det föreligger brist i partsbehörighet. Brist i klagorätten föranleder avvisning. (Se Fitger, Lagen

om domstolsärenden, En kommentar, s. 111 ff.) Om tingsrätten då uttrycker sig så att den avvisar överklagandet eller att den avvisar klagandens talan i målet kan inte ha någon saklig betydelse.

I utsökningsmål är tingsrätten andra instans till skillnad från vad som gäller för tvistemål. Om utsökningsbalkens ordning för överklagande av avvisningsbeslut skulle överensstämma med rättegångsbalkens reglering, skulle undantaget från kravet på prövningstillstånd i hovrätten avse enbart sådana fall då tingsrätten avvisat ett överklagande av sitt eget beslut som för sent inkommet. Prövning i hovrätten av ett överklagande av ett beslut där tingsrätt avvisat ett överklagande av kronofogdemyndighets beslut skulle däremot kräva prövningstillstånd i hovrätten. En sådan distinktion mellan tingsrätts avvisning av överklagande av dess eget avgörande och tingsrätts avvisning av överklagande av kronofogdemyndighets beslut kan emellertid inte härledas ur 18 kap. 16 a § utsökningsbalken.

Bestämmelserna om prövningstillstånd i hovrätt begränsar en parts rätt att få ett överklagande prövat av hovrätten. När det gäller en bestämmelse av det slaget bör inte ordalagen frångås till klagandens nackdel, oavsett vad som kan antas ha varit avsikten med bestämmelsen. Av det förut anförda framgår att ordalagen av den aktuella bestämmelsen inte lämnar utrymme för annan tolkning än att prövningstillstånd är obehövligt för fall då tingsrätt avvisat ett överklagande, vare sig det är fråga om ett överklagande av tingsrätts eget eller av kronofogdemyndighetens avgörande.

Vid nu angivna förhållanden skall hovrättens beslut att inte meddela prövningstillstånd undanröjas och målet återförvisas till hovrätten.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Blomstrand, Pripp, Lundius
(referent) och Calissendorff
Föredragande revisionssekreterare: Pettersson